

Pod hákovým křížem

„Nyní proti sobě vystupují dva muži – tam je pan Beneš a tu jsem já.“

(Adolf Hitler, Sportovní palác 26. září 1938)

Výnosem **Adolfa Hitlera z 16. března 1939** byl na území českých zemí zřízen **Protektorát Čechy a Morava**.

Nejvyšším představitelem okupační moci se stal říšský protektor v Čechách a na Moravě **Konstantin von Neurath** jako přímý zástupce říšského kancléře. Již **27. září 1941** převzal ale řízení protektorátu dosavadní šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti v Berlíně **Reinhard Heydrich** s označením „**zastupující říšský protektor**“. Druhého nejvlivnějšího muže protektorátu představoval sudetský Němec **Karl Hermann Frank**, který ve své osobě spojoval funkci státního tajemníka u říšského protektora a vyššího velitele SS a policie pro Čechy a Moravu. Na vrcholnou pozici se Frank posunul v srpnu **1943**, kdy byl jmenován **německým státním ministrem pro Čechy a Moravu** a převzal pravomoci říšského protektora.

V čele autonomní správy stál po celou dobu existence protektorátu státní **prezident Emil Hácha** s vlastní vládou, v níž se postupně jako premiéři vystřídali Rudolf Beran, Alois Eliáš, Jaroslav Krejčí a Richard Bienert.

V protektorátní společnosti se formovalo několik proudů. Na jednom okraji stáli ti, co s Němci spolupracovali, na druhém aktivní účastníci domácího odboje i ti, kteří jim různým způsobem pomáhali. Mnozí z nich byli za svou odbojovou činnost zatčeni, vězněni či popraveni. Brutální teror nastal po **atentátu na R. Heydricha** provedeném účastníky parašutistické **skupiny Anthropoid** Janem Kubišem a Jozefem Gabčíkem **27. května 1942**. Teror vyvrcholil **vyhlazením obcí Lidice a Ležáky 10. a 24. června 1942**.

Protektorátní obyvatelstvo podléhající od podzimu 1939 přidělovému systému bylo vystaveno pracovnímu nasazení pro německé válečné hospodářství. Postupně odjížděly do říšských zbrojních podniků celé ročníky protektorátních příslušníků, aby nahradili německé dělníky odcházející na frontu a současně zvýšili produkci válečného průmyslu.

Boj proti nacistické okupaci vyvrcholil **celonárodním povstáním v květnu 1945**, do něhož se aktivně zapojilo více než sto tisíc osob. Pražskou operací Rudé armády pak bylo dokončeno **osvobození Československa spojeneckými vojsky**.